

Koragyerekkori nevelés, az alapkészségek kifejlesztése

Herczog Mária

„A Közoktatás megújítása Magyarországon”

2007. szeptember 25.

Tények és tévhitek

„Azt, hogy a nép fia vagy, igazolnod, sejh, ma nem azzal / Kellene: honnan jössz, – azzal, ecsém: hova mész!” (Illyés Gyula: Egy népfinak.)

- Miért fontos, hogy honnan jövünk?
- Mikor, miért, és hogyan nem volt fontos eddig?
- A család felelőssége, a család hibája, dolga?!
- A szakemberek, intézmények felelőssége, hibája, dolga?!

A mai magyar helyzet

- Családi depriváció – esélytelenség
- Kisgyermeket váró és nevelő családok elégtelen segítése
- Egészségügy és gyermekjóléti alapellátás ellentmondásai
- Izolált működési módok, eltérő, nem összehangolt szakmai felkészítés, alapelvek, értékek, módszerek
- Napközbeni ellátás lehetőségei, korlátai
- Szakmai viták, kutatások, értékelés hiánya
- Jó kezdeményezések, új programok – nem elég ismertek

Egy komplex program szükségessége

- Védőnők részben másfajta szerepe a családok támogatásában és a koragyermekkoriban fejlődésben
- Korai állapotfelmérés egységes rendszere, hatékony mérés
- Biztos kezdet típusú kisgyermekkoriban programok
- Biztos kezdet óvodai program
- Gyermek napközbeni ellátásának bővítése
- Kora gyermekkoriban készségfejlesztés módszerének elterjesztése - otthon és közösségben

Egy komplex program szükségessége

- Átfogó, az egész kisgyermekkorot egységesen, a gyermek szempontból néző fejlődését holisztikusan, rendszerben, szakmaközi
- Gyermeki jogokon és szükségleteken alapul, nem életkor és intézmény, szakág szerint tagozódik
- Szülők és a társszakmák közötti együttműködésére épít,
- Közös alapelvek, értékek és indikátorok szerint

Védőnők szükséges szerepe a koragyermekkorai fejlődésben

- Várandósgondozás, szülés, koragyermekkorai gondozás változó megközelítésben – a védőnő központi szerepe
- Felkészülés, felkészítés a szülői szerepre, feladatokra
- Koragyermekkorai szükségletek és a szülők
- Professzionális segítő, szolgáltatások és laikus – de felkészült - szülők
- Megfigyelés, mérés, értékelés, jelzés, együttműködés

Korai állapotfelmérés egységes rendszere, hatékony mérés

- Születéskori, 1, 3 és 5 éves kori
- fizikális,
- érzékszervi,
- mentális,
- érzelmi állapotot

Várandóosság, szülés és környezeti adatok is
Összevethető, mérhető, fejlődés, elmaradás,
tennivalók – felkészülés az iskolára

Egészséges fejlődés esélye

Longitudinális vizsgálatok, eredményesség mérés

Biztos kezdet kisgyermekkor programok elterjesztése

0-3(4) évesek ellátásának fejlesztése

- Napközbeni ellátás – bölcsőde korlátozott számban és helyen (8% ma, legyen 30?)
- Családi napközik támogatása
- GYES, GYED – szülő-gyerek programok, részvétel,
- Gyerekek szükségleteinek figyelembevétele
- Szolgáltatás szülők és gyerekek számára:
- A leginkább rászorulóknak – alacsony jövedelem, iskolai végzettség, kistelepülés, fogyaték, spec. problémák
- Beszéd, mozgás fejlődés, játék, érzelmi biztonság és szülői ismeretek, készségek,
- Biztos Kezdet Programok előképe – Nagy Britannia és az eddigi magyar tapasztalatok felhasználása

Az óvoda program

- Nemzetközi összehasonlításban kiváló adatok – egyenlőtlen elérhetőség, színvonal
- Ki jár, ki nem és hány évesen, hová?
- Vita a szakmai, módszertani feladatokról, eredményességről
- „Későn induló” gyerekek nem hozzák be a lemaradást,
- „Lépésről lépésre” program tanulságai

Biztos kezdet óvodai programok

- Óvodai hálózat – hatékony együttműködés
- Szülők aktív részvétele
- Magas színvonalú szakmai, módszertani, fejlesztő munka
- Állapotfelméréshez történő illeszkedés és visszacsatolás
- Jó gyakorlatok, integráció, esélyteremtés, együttműködés más szakemberekkel, intézményekkel

Gyerekek napközbeni ellátásának bővítése

- Gyerekek esélyeinek javítása
 - Örömtelibb kisgyermekkor
 - Sikeresebb iskolai beilleszkedés
 - Társadalmi integráció gyerekeknek és szülőknek
 - Szülők – nők- munkaerő piaci esélyeinek javítása
 - Rugalmas, sokszínű ellátórendszer minden gyerekeknek 0-7 éves kor között

Szakmai, szakmaközi munka

Napközbeni ellátásban dolgozók szerepének és feladatainak újragondolása

- Bölcsődei gondozók
- Óvodapedagógusok
- Fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok, pszichológusok
- Alternatív ellátást nyújtók – családi napközi, Biztos kezdet házak, klubok
- Laikus segítők, önkéntesek

Kora gyermekkori képességfejlesztés módszerének kialakítása

- Nemzetközi kutatások, programok, eredmények megismertetése – összehasonlításra alkalmas magyar programok
- Nemzetközi szakirodalom magyar nyelvű elérhetővé tétele
- Standardizált alapelvek és értékek - megújuló oktatás, továbbképzés minden területen
- Hazai adaptáció, szakmai viták, vizsgálatok, kutatások, mintaprogramok, értékelések

Szükséges lépések

- Szakemberképzés
 - interdiszciplináris ismeretek, szakmai összehangolás
 - minden érintett szakma ismeretanyagának, képzési rendszerének elemzése, szükséges módosítása
 - Tananyagfejlesztés
 - Szakirányú továbbképzések
 - Speciális képzések alternatív szolgáltatók számára
- Koragyermekkorai BA képzés,
- OKJ –s tananyagok és irányok elemzése, módosítása
- Rendszerszerű működés – együttműködés, kapcsolódás kompetencia és felelősség elhatárolással, értékelés,

Szükséges továbbá..

- Közvélemény tájékoztatása
 - médiakampányok
 - szóróanyagok
 - programok
 - média megjelenés - műsorok, filmek, ismeretterjesztés
- Gyermeknevelés, szülőség, koragyermekkorai fejlődés jelentősége, gyermekkorról ismeretek, információk, sikeres iskolai beilleszkedés, speciális szükségletek megismertetése minden szinten és módon